

آیین‌نامه آموزشی رشته‌های تخصصی (سطح ۳)

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
معاونت آموزش

باسمه تعالی

مقدمه

به منظور ایجاد نظم بیشتر در اجرای برنامه‌های آموزشی و وحدت رویه در اصول اجرایی واحدهای آموزشی تخصصی، آیین‌نامه آموزشی سطح سه رشته‌های تخصصی با لحاظ مصوبات شورای محترم عالی حوزه‌های علمیه، جهت تسهیل و تسریع در امور آموزشی مورد بازنگری و تدوین مجدد قرار گرفت و برای اجرا ابلاغ می‌گردد.

تعاریف

الف) مقطع تحصیلی:

مدت زمان معینی که در آن مجموعه‌ای از دروس منسجم، هماهنگ و به هم وابسته در یک رشته یا گرایش تحصیلی ارائه می‌شود تا سرانجام به دریافت یکی از مدارک حوزوی سطح دو، سطح سه و سطح چهار منجر شود.

ب) رشته تخصصی:

یعنی مرحله‌ای از علوم و معارف اسلامی که طلاب شرکت کننده در آن پس از گذراندن مجموعه‌ای از برنامه‌های آموزشی، تربیتی و پژوهشی، توانایی پاسخ‌گویی استدلالی به مسایل مربوط را پیدا می‌کنند.

ج) گرایش تخصصی:

جهت‌گیری تخصصی در یک رشته تحصیلی است.

د) مرکز تخصصی:

واحد آموزشی حوزوی است که یکی از رشته‌های تخصصی مورد نیاز را با گرایش‌های مربوطه ارائه نماید.

هـ) مؤسسه آموزش عالی:

واحد آموزشی حوزوی است که دو یا چند رشته تخصصی مورد نیاز را با گرایش‌های مربوطه ارائه نماید.

و) دانش پژوه:

طلبه‌ای است که در یکی از رشته‌های تخصصی تحصیل می‌کند.

ز) شورای واحد آموزشی (شورای مرکز/مؤسسه):

مجموعه‌ای از مسئولان واحد آموزشی شامل رئیس، معاونان، مدیران گروه‌های آموزشی، دو نفر از اعضای هیئت علمی، به انتخاب رئیس واحد آموزشی که اعضای حقیقی آن، با حکم رئیس به مدت دو سال به عضویت شورا، منصوب می‌شوند. ریاست شورا، بر عهده رئیس واحد آموزشی است و نایب رئیس آن، معاون آموزش خواهد بود.

ح) شورای آموزش واحد آموزشی:

مجموعه‌ای است متشکل از معاون آموزش، معاون پژوهش، و مدیر گروه آموزشی (به حسب مورد) که ریاست این شورا به عهده معاون آموزش خواهد بود.

ط) گروه آموزشی:

متشکل از حداقل سه نفر از اعضای هیئت علمی یا مدرسین رشته یا گرایش‌های مربوطه است.

ی) ساعت درس:

مقدار زمان اختصاص یافته به یک درس می‌باشد که حداقل ۱۶ ساعت می‌باشد.

ک) بازپذیری:

پذیرش مجدد دانش پژوهی که پس از گذراندن تعدادی از دروس واحد آموزشی انصراف داده و مجدداً قصد ادامه تحصیل دارد.

فصل اول: نظام آموزشی

ماده ۱. نظام آموزشی در دوره تخصصی سطح سه مبتنی بر نظام ساعتی - درسی - نیم سالی است و ارزش هر درس با تعداد ساعت‌های برگزاری آن درس سنجیده می‌شود و قبولی یا عدم قبولی دانش پژوه در یک درس به همان درس محدود است.

ماده ۲. هر عنوان درسی مقدار یا میزان درسی است که مفاد و محتوای آن به صورت نظری حداقل ۱۶ ساعت و به صورت عملی یا مطالعاتی حداقل ۳۲ ساعت در طول یک نیم‌سال تحصیلی محاسبه می‌شود.

ماده ۳. طول مدت تحصیل در سطح ۳ بدون احتساب پایان نامه حداکثر ۸ نیم‌سال می‌باشد.

تبصره ۵: چنانچه بر اساس مجوز شورای گسترش حوزه‌های علمیه و با نظر شورای واحد آموزشی تخصصی برای پذیرفته شدگان سطح ۳ تعدادی از دروس به عنوان پیش‌نیاز ضروری تشخیص داده شود به ازای گذراندن دروس پیش‌نیاز حداکثر دو نیم‌سال تحصیلی به طول مدت مجاز تحصیل افزوده می‌شود.

ماده ۴. هر سال تحصیلی مرکب از دو نیم‌سال بوده و هر نیم‌سال شامل حداقل ۱۴ و حداکثر ۱۶ هفته آموزشی و دو هفته برای امتحانات است که بر اساس تقویم آموزشی سالانه مدیریت مراکز تخصصی تنظیم می‌گردد.

تبصره ۱: در صورتی که در یک عنوان درسی تعداد جلسات برگزار شده به حد نصاب (حداقل ۱۴ جلسه) نرسد یا به گونه‌ای باشد که ارائه محتوای درسی به صورت کامل انجام نپذیرد آموزش موظف است این نقیصه را با برگزار نمودن جلسات جبرانی ترمیم نماید. برگزاری امتحان آن درس در پایان نیم‌سال منوط به اتمام ساعات درسی مورد نیاز می‌باشد.

تبصره ۲: در صورتی که تعداد جلسات برگزار شده در یک عنوان درسی به علت عدم حضور استاد، کمتر از نصف حد نصاب لازم باشد آموزش موظف است استاد دیگری را برای ادامه درس انتخاب و دعوت نماید در غیر این صورت آن ماده درسی ناتمام تلقی شده و باید در نیم‌سال بعدی ادامه یابد.

ماده ۵. واحدهای آموزشی تخصصی به تشخیص شورای واحد آموزشی، می‌توانند در هر سال تحصیلی یک نیم-سال تابستانی در مدت ۶ هفته آموزشی با رعایت تبصره یک ماده ۴ برگزار نمایند.

تبصره ۵: شرکت دانش پژوهان در نیم‌سال تابستانی اختیاری است.

فصل دوم: نام‌نویسی و انتخاب درس

ماده ۶. پذیرفته شدگان تحصیل در سطح ۳ رشته‌های تخصصی با شرایط زیر در واحدهای آموزشی تخصصی نام-نویسی می‌شوند:

الف) قبولی در آزمون ورودی کتبی و مصاحبه علمی؛

ب) احراز صلاحیت اخلاقی؛

ج) ارائه گواهی اتمام سطح ۲؛

د) مراجعه در مدت زمان تعیین شده توسط واحد تخصصی.

تبصره ۵: دانش‌پژوهان مشغول به تحصیل در یک استان در صورتی می‌توانند در واحد آموزشی تخصصی استان دیگر شرکت نمایند که قبل از نام‌نویسی، نسبت به انتقال پرونده تحصیلی خود به استان مقصد و ارائه گواهی تأیید انتقال به مرکز مدیریت استان مقصد اقدام نموده باشند.

ماده ۷: دانش‌پژوه موظف است در هر نیم‌سال برای انتخاب درس اقدام نماید. عدم اقدام بدون اطلاع و عذر موجه در یک نیم‌سال، به منزله ترک از تحصیل خواهد بود.

تبصره ۱: در صورت عدم مراجعه دانش‌پژوه در زمان مقرر با عذر موجه، حداکثر تا دو هفته پس از شروع نیم‌سال تحصیلی حق انتخاب درس خواهد داشت ولی غیبت‌های این مدت برای وی منظور می‌گردد و پس از این مدت حق انتخاب و ادامه تحصیل در آن نیم‌سال را ندارد و آن نیم‌سال به عنوان مرخصی تحصیلی برای وی محسوب می‌شود.

تبصره ۲: مدت زمان این مرخصی جزء مدت مجاز تحصیل محسوب می‌شود.

ماده ۸: دانش‌پژوه می‌تواند در هر نیم‌سال تحصیلی، حداقل (۱۰) و حداکثر (۱۴) ساعت از دروس ارائه شده در هفته را انتخاب نماید.

تبصره ۱: در صورتی که میانگین نمرات نیم‌سال قبل دانش‌پژوه حداقل ۱۷ باشد می‌تواند در نیم‌سال بعد حداکثر ۱۶ ساعت از دروس را در هفته انتخاب نماید.

تبصره ۲: رعایت این ماده برای دروس پیش‌نیاز الزامی نیست در هر صورت مجموع دروس انتخاب شده نباید از (۱۶) ساعت بیشتر شود.

تبصره ۳: در آخرین نیم‌سال تحصیلی، دانش‌پژوه از رعایت شرط حداقل و حداکثر مجاز انتخاب درس به شرط آن که از سقف ۱۸ ساعت در هفته تجاوز نکند معاف است.

تبصره ۴: در صورتی که برای فراغت از تحصیل حداکثر ۶۴ ساعت از دروس باقیمانده باشد، دانش‌پژوه می‌تواند با موافقت شورای آموزش واحد آموزشی و هماهنگی با استاد مربوطه، امتحان آن درس را در طول نیم‌سال به صورت معرفی به استاد بگذراند.

تبصره ۵: دانش‌پژوهی که به صورت مشروط (معدل زیر ۱۴) اخذ درس می‌کند جز در آخرین نیم‌سال تحصیلی خود، حق انتخاب بیش از ۱۰ ساعت درس در هفته را در آن نیم‌سال ندارد.

ماده ۹: در نیم‌سال تابستانی مقدار ساعت درسی در مجموع ۹۶ ساعت خواهد بود.

ماده ۱۰: دانش‌پژوه می‌تواند در آغاز هر نیم‌سال تحصیلی، تا دو هفته پس از شروع نیم‌سال تحصیلی، حداکثر دو درس را اضافه یا حذف نماید مشروط بر آن که تعداد درس‌های انتخابی وی از حداکثر و حداقل مجاز تجاوز نکند.

ماده ۱۱: در صورت اضطرار، دانش‌پژوه می‌تواند تا ۵ هفته به پایان نیم‌سال تحصیلی، یکی از درس‌های خود را با تأیید شورای آموزش واحد آموزشی حذف نماید، مشروط بر آن که غیبت‌های غیر موجه وی از حد مجاز تجاوز نکرده باشد و تعداد درس‌های باقیمانده وی از حداقل مجاز کمتر نباشد.

فصل سوم: حضور و غیاب

- ماده ۱۲:** حضور دانش‌پژوه در تمامی برنامه‌های درسی و دیگر فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی دوره، الزامی است.
- تبصره ۱:** ساعات غیبت دانش‌پژوه در هر درس نباید از $\frac{1}{5}$ تمامی ساعات برگزار شده آن درس فراتر رود.
- تبصره ۲:** در صورتی که غیبت دانش‌پژوه در هر درس بیش از $\frac{1}{5}$ گردد و غیبت وی موجه تشخیص داده شود، آن درس حذف می‌شود، در چنین وضعیتی رعایت حداقل ساعات درس الزامی نیست و دانش‌پژوه موظف است پس از اخذ مجدد این درس، در کلاس و امتحان آن درس شرکت نماید.
- تبصره ۳:** غیبت غیرموجه بیش از حد مجاز در هر درس، منجر به ثبت نمره صفر در آن درس است و دانش‌پژوه موظف است پس از اخذ مجدد این درس، در کلاس و امتحان آن شرکت نماید.
- ماده ۱۳:** سه تأخیر تا ۱۰ دقیقه در هر ساعت درس، معادل یک ساعت غیبت محسوب می‌گردد.
- ماده ۱۴:** غیبت غیر موجه در امتحان هر درس، موجب ثبت نمره صفر در آن درس شده و دانش‌پژوه موظف است با انتخاب مجدد درس و هماهنگی با استاد، در امتحان آن شرکت نماید.
- ماده ۱۵:** در صورت غیبت موجه در امتحان، آن درس گزارش نشده اعلام می‌گردد و دانش‌پژوه باید در اولین فرصت ارائه آن درس، در امتحان آن شرکت نماید.
- ماده ۱۶:** تشخیص موجه بودن غیبت دانش‌پژوه بر عهده معاون آموزش یا مدیر گروه واحد آموزشی می‌باشد.

فصل چهارم: مرخصی تحصیلی

- ماده ۱۷:** هر دانش‌پژوه در طول دوره تحصیلی خود، با تأیید معاون آموزش می‌تواند حداکثر دو نیم‌سال از مرخصی تحصیلی استفاده کند و مدت مذکور جزو حداکثر مجاز تحصیل وی محسوب خواهد شد.
- تبصره ۵:** استفاده از مرخصی تحصیلی در نیم‌سال اول دوره، مجاز نمی‌باشد مگر در موارد ضروری، به تشخیص شورای آموزش واحد آموزشی.
- ماده ۱۸:** زمان درخواست مرخصی از یک ماه قبل از انتخاب درس تا پایان زمان حذف و اضافه آن نیم‌سال است.

فصل پنجم: ارزشیابی و پیشرفت تحصیلی

- ماده ۱۹:** ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌پژوه در هر درس براساس میزان حضور و فعالیت علمی در کلاس، ارجاعات علمی، تحقیق درسی و نتیجه امتحان پایان نیم‌سال صورت می‌گیرد.
- تبصره ۵:** برگزاری امتحان پایان نیم‌سال برای هر درس نظری الزامی است.
- ماده ۲۰:** معیار ارزشیابی پیشرفت تحصیلی نمره درس است و نمرات هر درس به صورت عددی بین صفر تا بیست تعیین می‌گردد و استاد هر درس، مرجع ارزیابی دانش‌پژوه در آن درس است.
- ماده ۲۱:** حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۲ است. در صورتی که دانش‌پژوه موفق به کسب نمره قبولی نشود ملزم به اخذ مجدد درس، شرکت در کلاس و امتحان آن درس می‌باشد.

تبصره ۵: دانش پژوه می تواند در صورت کسب نمره ۱۰ تا ۱۲ با اخذ مجدد درس تنها یک بار دیگر در امتحان آن درس شرکت نماید.

ماده ۲۲: استاد موظف است گزارش نمره نهایی هر درس را حداکثر ۱۰ روز پس از برگزاری امتحان آن درس به معاونت آموزش مرکز اعلام نماید.

ماده ۲۳: دانش پژوه می تواند نسبت به نمره ای که کسب نموده درخواست تجدید نظر نماید.

تبصره ۱: حداکثر زمان درخواست تجدید نظر برای دانش پژوه ۱۰ روز پس از اعلام نتایج امتحان می باشد همچنین اعلام نتیجه نهایی توسط استاد نیز حد اکثر ۱۰ روز است.

تبصره ۲: نمرات اخذ شده دانش پژوه، پس از اتمام زمان رسیدگی به اعتراضات و تجدید نظر، غیر قابل تغییر است.

ماده ۲۴: تمامی نمرات دروس (اعم از قبولی و مردودی) در کارنامه ثبت و در محاسبه میانگین نمرات نیم سال و کل منظور می شود.

تبصره ۱: برای محاسبه میانگین نمرات هر نیم سال و پایان دوره، از آنجا که حداقل ارزش ساعتی هر درس ۱۶ ساعت می باشد، نمره هر درس در ضریب ارزش ساعتی آن ضرب می شود و مجموع حاصل ضربها (در تمامی دروسی که دانش پژوه برای آنها نمره قبولی یا مردودی گرفته است) بر تعداد کل ضرایب تقسیم می شود.

تبصره ۲: نمره دروسی که دانش پژوه در دوره تابستانی می گذراند تنها در محاسبه میانگین کل نمرات دانش پژوه محاسبه می شود.

تبصره ۳: نمره دروس پیش نیاز تنها در کارنامه و سوابق ثبت می شود اما در احتساب میانگینها منظور نمی شود.

ماده ۲۵: کسی که دو بار در کلاس درس شرکت نماید اما موفق به کسب نمره قبولی نشود مجاز است بدون حضور در کلاس تنها یک نوبت دیگر، در امتحان این درس شرکت نماید تا نمره قبولی کسب نماید.

تبصره ۵: در صورت عدم موفقیت در این امتحان، شورای آموزش در خصوص ادامه تحصیل دانش پژوه تصمیم گیری خواهد کرد.

ماده ۲۶: انجام فعالیت های آموزشی - پژوهشی مانند تحقیق ضمن درس، تکالیف درسی و شرکت فعال در مباحث کلاسی، در دروس تخصصی هر نیم سال الزامی بوده و نمره آن بر اساس جدول توزیع نمرات زیر، در نمره نهایی آن درس محاسبه می گردد.

الف) فعالیت کلاسی: ۳ نمره از ۲۰ نمره؛

ب) تحقیق ضمن درس یا امتحان بین نیم سال: ۵ نمره از ۲۰ نمره؛

ج) امتحان پایان نیم سال: ۱۲ نمره از ۲۰ نمره.

تبصره ۱: تحقیق ضمن درس در هر نیم سال تنها برای دو درس تخصصی در نظر گرفته می شود.

تبصره ۲: دانش پژوه موظف است تحقیق ضمن درس را در ظرف زمانی تعیین شده توسط استاد آن درس ارائه نماید و در صورت ارائه تحقیق پس از زمان مقرر و موافقت استاد جهت ارزیابی $\frac{1}{5}$ نمره اعلام شده از طرف استاد کسر می گردد.

ماده ۲۷: دانش پژوه موظف است در طول مدت تحصیل یک مقاله علمی ترویجی زیر نظر معاونت پژوهش واحد آموزشی ارائه نماید، اعلام فراغت از تحصیل منوط به ارائه و پذیرش این مقاله می باشد.

فصل ششم: مشروط، انصراف، منع و ترک تحصیل

ماده ۲۸: دانش پژوهی که معدل نیم سال او کمتر از ۱۴ باشد، مشروط می شود.

تبصره ۵: دانش پژوه مشروط، در نیم سال بعد نمی تواند بیش از ۱۰ ساعت از دروس ارائه شده در طول هفته را انتخاب نماید مگر اینکه نیم سال آخر سال تحصیلی او باشد.

ماده ۲۹: در موارد ذیل دانش پژوه از ادامه تحصیل منع می شود:

۱. در دو نیم سال متوالی یا سه نیم سال غیر متوالی مشروط شود.

۲. در حداکثر مدت زمان طول تحصیل موفق به گذراندن دروس نشود.

۳. بدون درخواست مرخصی، در انتخاب درس شرکت نکند.

۴. منع به دلیل مسائل غیر آموزشی، به تشخیص مراجع ذی صلاح.

تبصره ۵: افراد منع شده از تحصیل به غیر از بند چهارم، اگر برای اتمام دوره تحصیلی خود، حداکثر ۱۰ ساعت درسی در هفته باقی داشته باشند، با داشتن عذر موجه به تشخیص شورای آموزش واحد آموزشی می توانند در اولین نیم سال بعد از منع تحصیلشان، آن دروس را اخذ نموده و پرونده تحصیل خود را تکمیل نمایند.

ماده ۳۰: دانش پژوهی که بخواهد از تحصیل انصراف دهد، باید درخواست خود را به صورت مکتوب به معاونت آموزش واحد آموزشی تسلیم نماید. این دانش پژوه می تواند در فاصله حداکثر ۱۵ روز از تاریخ درخواست، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد. پس از انقضای این مهلت، حکم انصراف از تحصیل وی صادر می شود.

ماده ۳۱: شرکت نکردن در تمامی دروس یک نیم سال بدون عذر موجه، ترک از تحصیل محسوب می شود.

فصل هفتم: بازپذیری

ماده ۳۲: بازپذیری شامل دانش پژوهی می شود که پس از گذراندن تعدادی از دروس واحدهای آموزشی تخصصی از تحصیل انصراف داده و مجدداً قصد ادامه تحصیل دارد مشروط به اینکه بیش از دو سال از زمان انصراف او نگذشته باشد.

تبصره ۱: دانش پژوهی که پس از پذیرش نهایی، سابقه قبولی یک نیم سال را در پرونده تحصیلی خود ندارد، شامل این قانون نمی شود.

تبصره ۲: دانش پژوهی که تمامی درس های خود را گذرانده و تنها پایان نامه او باقی مانده است، شامل قوانین بازپذیری نمی شود، و چنانچه سنوات تحصیلی وی از حداکثر مجاز نگذشته باشد جهت دریافت مدرک فارغ التحصیلی پس از هماهنگی با معاونت آموزش واحد آموزشی، باید اقدام به نگارش پایان نامه نماید.

ماده ۳۳: دانش پژوه متقاضی بازپذیری، چنانچه کمتر از نصف درس های دوره تحصیلی تخصصی خود را گذرانده است باید در آزمون ورودی شرکت نماید و در صورتی که نصف یا بیشتر دروس تخصصی را گذرانده باشد برای ادامه تحصیل پس از موافقت شورای آموزش واحد آموزشی، باید در آزمون بازپذیری داخلی شرکت نماید.

تبصره ۵: نحوه برگزاری آزمون بازپذیری داخلی و منابع آن توسط شورای آموزش واحد آموزشی تعیین می گردد.

ماده ۳۴: پس از قبولی در آزمون بازپذیری، تمام نمرات قبولی دانش پژوه در دوره سابق تحصیلی، در کارنامه تحصیلی جدید ثبت می گردد.

تبصره: در کارنامه تحصیلی و گواهی نمرات دانش‌پژوه بازپذیری شده، اصل مساله پذیرش مجدد و نمرات پذیرفته شده جداگانه متذکر می‌گردد.

فصل هشتم: میهمان و انتقال

ماده ۳۵: در مواردی که دانش‌پژوه به طور موقت ناگزیر به تغییر محل تحصیل خود باشد، می‌تواند با موافقت واحدهای آموزشی مبدأ و مقصد به عنوان دانش‌پژوه میهمان، حداکثر برای دو نیم‌سال، محل تحصیل خود را تغییر دهد.

تبصره ۱: میهمان‌شدن دانش‌پژوه، مشروط به این است که حداقل یک نیم‌سال تحصیلی موفق خود را در واحد آموزشی مبدأ گذرانده باشد.

تبصره ۲: میهمان‌شدن برای گذراندن یک یا چند درس با موافقت واحدهای آموزشی مبدأ و مقصد، بلامانع است.

ماده ۳۶: تحصیل دانش‌پژوه میهمان مطابق مقررات آموزشی واحد آموزشی مقصد انجام می‌شود.

ماده ۳۷: واحد آموزشی مقصد موظف است پس از برگزاری امتحانات در پایان هر نیم‌سال، گزارش نمرات درسی دانش‌پژوه میهمان و موارد ضروری دیگر را حسب نیاز، جهت ثبت در پرونده و کارنامه تحصیلی به واحد آموزشی مبدأ ارسال نماید.

ماده ۳۸: انتقال به معنی تغییر دائم محل تحصیل دانش‌پژوه از یک واحد آموزشی به واحد آموزشی دیگر در همان رشته و همان مقطع است که با موافقت واحدهای آموزشی و مراکز مدیریت استانی مبدأ و مقصد با شرایط زیر امکان‌پذیر است:

۱. ادامه تحصیل دانش‌پژوه در واحد آموزشی و مرکز مدیریت استانی مبدأ از نظر مقررات آموزشی بلامانع باشد.
۲. متقاضی حداقل یک نیم‌سال موفق از دوره آموزشی خود را در واحد آموزشی مبدأ گذرانده باشد و نمره قبولی کسب کرده باشد.
۳. نمره قبولی او در آزمون ورودی (کتبی و مصاحبه) از نمره آخرین نفر واحد آموزشی مقصد در سال آزمون ورودی کمتر نباشد.
۴. درس‌های باقی مانده دانش‌پژوه کمتر از $\frac{1}{3}$ ساعات دروس نباشد.

تبصره: در صورتی که تعداد درس‌های باقی مانده کمتر از میزان مذکور باشد، باید از قانون دانش‌پژوه میهمان استفاده نماید.

۵. میانگین کل نمرات دروس گذرانده شده هنگام انتقالی، حداقل ۱۴ باشد.

ماده ۳۹: دانش‌پژوه متقاضی انتقال باید درخواست انتقال خود را با ذکر دلیل، کتباً و حداقل شش هفته قبل از شروع نیم‌سال تحصیلی به معاونت آموزش واحد آموزشی مبدأ تسلیم نماید. واحد آموزشی و مرکز مدیریت استانی مبدأ در صورت موافقت با انتقال متقاضی واجد شرایط، موظف است حداکثر ظرف مدت یک هفته، موافقت خود را به همراه تقاضانامه دانش‌پژوه به واحد آموزشی و مرکز مدیریت استانی مقصد ارسال کند.

ماده ۴۰: واحد آموزشی و مرکز مدیریت استانی مقصد لازم است حداقل دو هفته قبل از شروع نام‌نویسی نظر خود را به واحد آموزشی و مرکز مدیریت استانی مبدأ اعلام دارد.

ماده ۴۱: در صورت موافقت با انتقال، پرونده تحصیلی دانش‌پژوه از واحد آموزشی مبدأ به واحد آموزشی مقصد ارسال، و ارتباط دانش‌پژوه با واحد آموزشی مبدأ قطع می‌شود.

تبصره ۵: گواهی فراغت از تحصیل دانش‌پژوه انتقالی توسط واحد آموزشی مقصد صادر می‌شود.

ماده ۴۲: انتقال دانش‌پژوه در طول مدت تحصیل فقط برای یک بار مجاز است.

فصل نهم: تطبیق و پذیرش دروس

ماده ۴۳: دانش‌پژوهی که دروس غیر تخصصی (عمومی - پیش نیاز) را در واحد آموزشی دیگری گذرانده باشد، نمرات آن دروس با شرایط زیر پذیرفته می‌شود:

۱. واحد آموزشی مبدأ، مورد تأیید شورای واحد آموزشی مقصد باشد.

۲. درس جایگزین باید حداقل ۸۰٪ با درس اصلی هم‌خوانی محتوایی داشته باشد و از نظر تعداد ساعت نیز کمتر نباشد.

تبصره ۱: تشخیص اشتراک محتوایی با شورای آموزش یا گروه علمی می‌باشد.

۳. نمره دروس گذرانده شده کمتر از ۱۶ نباشد.

تبصره ۲: در صورتی که نمره درس جایگزین، ۱۲ تا ۱۶ باشد، باید پس از انتخاب درس فقط در امتحان آن درس شرکت نماید.

۴. بیش از چهار سال از زمان دریافت نمره دروس گذرانده شده نگذشته باشد.

۵. دروس دوره‌های فشرده و پایان نامه قابل معادل‌سازی نیست.

ماده ۴۴: پذیرش نمره دروس تخصصی، در صورتی که از ۱۶ کمتر نباشد تنها جهت عدم شرکت در کلاس است و باید در امتحان آن درس شرکت کند.

تبصره: رعایت بندهای ۱، ۲، ۴، ۵، مذکور در ماده ۴۳ نیز ضروری است.

ماده ۴۵: دروس پذیرفته شده، با عناوین دروس واحد آموزشی مقصد ثبت می‌گردد.

ماده ۴۶: دروسی که نمرات آن پذیرفته می‌شود جزء حداقل و حداکثر ساعات مجاز در یک هفته به حساب نمی‌آید و به ازای هر ۱۴ ساعت درس در هفته که نمره آن ثبت شده، یک نیم‌سال از مدت مجاز تحصیل دانش‌پژوه کسر می‌گردد.

ماده ۴۷: نمرات دروس پذیرفته شده در کارنامه تحصیلی در جدول نمرات ثبت می‌گردد و در محاسبه میانگین کل دانش‌پژوه، منظور خواهد شد.

فصل دهم: پایان نامه

ماده ۴۸: تدوین پایان‌نامه به ارزش ۱۹۲ ساعت عملی، آخرین بخش دوره سطح سه است که طی آن دانش‌پژوه موظف است در یکی از زمینه‌های مربوط به رشته یا گرایش تحصیلی خود زیر نظر استاد راهنما و مشاور به تحقیق و پژوهش بپردازد. تدوین پایان‌نامه و کسب امتیاز لازم، شرط دریافت دانشنامه سطح سه است.

ماده ۴۹: مراحل تدوین پایان‌نامه طبق دستورالعملی است که از سوی مدیریت مراکز تخصصی اعلام می‌گردد.

ماده ۵۰. دانش پژوه موظف است پس از گذراندن حداقل $\frac{1}{3}$ از ساعت‌های درسی و حداکثر $\frac{2}{3}$ ، موضوع پایان‌نامه و طرح تفصیلی خود را پیشنهاد نماید.

تبصره: انتخاب درس دانش پژوه پس از اتمام $\frac{2}{3}$ ساعات دروس منوط به تصویب طرح تفصیلی پایان‌نامه می‌باشد و در غیر این صورت، ادامه تحصیل وی نیازمند اجازه شورای آموزش واحد آموزشی می‌باشد.

فصل یازدهم: فراغت از تحصیل

ماده ۵۱. دانش پژوهی که کلیه دروس آموزشی عمومی و تخصصی را طبق برنامه مصوب با موفقیت گذرانده و از پایان‌نامه خود دفاع کرده باشد فارغ‌التحصیل آن دوره محسوب می‌شود.

ماده ۵۲. مدرک علمی به دانش پژوهانی اعطا می‌شود که دوره تحصیلی را بر اساس ضوابط مصوب و در مدت مجاز گذرانده باشند و میانگین کل نمرات آنان حداقل ۱۴ باشد.

ماده ۵۳. در صورتی که معدل دانش پژوه کمتر از ۱۴ باشد، در مدت مجاز تحصیل می‌تواند از درس‌هایی که نمره کمتر از ۱۴ دارد با رعایت حداکثر سقف مجاز ساعات درسی یک نیم‌سال، مجدداً در یک نیم‌سال انتخاب درس نموده و در امتحان آن شرکت نماید تا میانگین کل نمرات خود را جبران نماید. در این صورت نمرات جدید، جایگزین نمرات قبلی، در کارنامه دانش پژوه می‌شود و در میانگین کل نمرات او محاسبه می‌شود.

تبصره: به دانش پژوهی که نتواند یا نخواهد از مقررات مذکور در این ماده استفاده کند یا علیرغم استفاده از آن نتواند کمبود نمرات خود را جبران نماید، مدرک این دوره تعلق نمی‌گیرد و تنها گواهی گذراندن واحدهای درسی و ریز نمرات همراه با تصریح به نقص در معدل نهایی به وی داده می‌شود.

ماده ۵۴. زمان فراغت از تحصیل در مقطع سطح سه تاریخ دفاع از پایان‌نامه، می‌باشد.

ماده ۵۵. این آیین‌نامه با یک مقدمه، یازده فصل، ۵۵ ماده و ۴۱ تبصره در تاریخ ۱۳۹۶/۰۶/۰۵ به تأیید معاون آموزش حوزه‌های علمیه رسید و از این تاریخ مورد عمل و اجراء و جایگزین آیین‌نامه سابق قرار می‌گیرد.

مهدی رستم نژاد

معاون آموزش حوزه‌های علمیه